

Teemu Jokela

Alitajunta ja muita epäkäsitteitä

Valikoituja esseitä

Alitajunta ja muita epäkäsitteitä

TEEMU JOKELA

Alitajunta ja muita epäkäsitteitä

Valikoituja esseitä

3. painos

© Teemu Jokela 2021

3. painos

Kustantaja:

BoD - Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja:

BoD - Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-4976-0

Sisältö

Kolmannen painoksen esipuhe	- 7
Alitajunta ja muita epäkäsitteitä	- 11
Autonomisen subjektin illuusio	- 32
Ruumis tiedon kohteena	- 44
Kauneus, estetiikka ja muuta	- 57
Sairauden sijaisluonne	- 79
Syyntakeettomuuden periaate	- 94

Kolmannen painoksen esipuhe

Miksi ihmeessä filosofiaa? Näin on joku minulta kysynyt, ja näin olen myös itseltänikin toisinaan kysynyt. Olenpa hyvin-kin, ja perin tarmokkaasti. Filosofia kun on korkealentoista, ehkä ylevää mutta yhtä kaikki aina yhtä epäkäytännöllistä päiväunelmointia. En kiistä tätä. Harva filosofi on, Karl Marxia lukuun ottamatta, onnistunut todella muuttamaan maailmaa - eikä se Marxin aikaansaama kehitys vastannut tämän parhaita odotuksia. Mutta filosofia onkin ennen kaikkea mitä loistavinta eskapismia, Boethiuksen kuvaamaa pakoa epävarmasta ja muuttuvasta maailmasta kohti ikuisten totuuksien maailmaa. Bertrand Russell on esittänyt filosofien kiinnostuneen hyvinä yhteiskunnallisina aikoina maailman muuttamisesta, ja huonoina ikuisuuskysymyksistä. En tiedä onko tämä totuus yleispätevä, mutta suhteellisen lähelle sitä se osaltaan pääsee. Mutta mukavaa tämä eskapismi, jota tämäkin teos osaltaan edustaa, omalla tavallaan on, eräänlaista oopiumia yksilölle.

Ottakaamme esimerkki käsillä olevasta niteestä - ja sen viimeisestä esseestä. *Syyntakeettomuuden periaate* käsittelee inhimillistä pahuutta sekä ennen kaikkea kaksinkertaisen syyntakeettomuuden periaatetta. Esimerkiksi pahantekijät ovat osaltaan oman ymmärryksensä vankeja, niin sanoakseni emotionaalisesti värisokeita, juuri tämän saadessa heidät toimimaan väärin. Tämän totean edes pyrkimättä selvittämään koko aihepiiriä tässä yhteydessä - asia selviää, kun lukee itse

eseen. Mutta samalla kun olen vakuuttunut johtopäätelmieni totuudenmukaisuudesta, olen yhtä lailla vakuuttunut myös siitä, että tämä periaate ei tule koskaan leviämään yleisesti ihmisten keskuuteen. Kaiken kaikkiaan epäilyttävältä kuulostaisi, mikäli joku sanoisi koko historiansa erheessä kulkeneen ihmiskunnan oivaltavan tänään, huomenna tai ensi viikolla sen, mitä voisi kutsua totuudeksi. Mutta tämä kaikki ei kuitenkaan merkitse sitä, että filosofisten totuuksien kartoittaminen olisi turhaa, sen tuodessa mukanaan jotain mielihyvän tapaista.

Tämmöinen tuli nyt tästä esipuheesta, se heijastelee tekijänsä ajatusmaailmaa tällä hetkellä. Listaan seuraavassa vielä tekstien alkuperän, laiminlyöden niihin tehtyihin muutosten ilmoittamisen:

Alitajunta ja muita epäkäsitteitä – Alkuperäinen versio julkaistu teoksen *Alitajunta ja muita epäkäsitteitä* 1. painoksessa 2016.

Autonomisen subjektin illuusio – Alkuperäinen versio julkaistu teoksen *Alitajunta ja muita epäkäsitteitä* 1. painoksessa 2016.

Ruumis tiedon kohteena - Alkuperäinen versio teoksessa *Martti Siiralan sosiaalipatologia ja muita tutkielmia* 1. painoksessa 2017.

Kauneus, estetiikka ja muuta – Alkuperäinen versio julkaistu teoksen *Alitajunta ja muita epäkäsitteitä* 1. painoksessa 2016.

Sairauden sijaisluonne - Ennen julkaisematon teksti vuodelta 2021.

Syyntakeettomuuden periaate - Julkaistu alun perin teoksen *Alitajunta ja muita epäkäsitteitä* 2. painoksessa 2021.

Minä en olisi minä, ellei seuraavilla sivuilla esiintyisin myös tiettyjä muutoksia. Mainitsen näistä vielä muutaman. Näinpä kahdessa edellisessä painoksessa mukana ollut, kärsimystä käsittelevä essee on poistunut käytettyjen esseiden hautausmaalle. Se kun ei yksinkertaisesti tuonut esiin mitään uutta, lukuun ottamatta ehkä turvallisuusoperaatioita käsittelevää

jaksoa - joita olen käsitellyt myös muualla. Tilalla on sairastamisen filosofiaa kehittävä *Sairauden sijaisluonne*. Lienee paikallaan mainita vielä edellä kertaalleen jo mainittukin *Syyntakeettomuuden periaate*, jota olen muokannut runsaastikin saadakseni itse asian selvemmin esiin. Tämä ei ole ensimmäinen kerta kun aihetta käsittelen, toivottavasti kuitenkin viimeinen. Joskus tulee vaikutelma, että mitä lähemmäs asian ydintä pääsee, sitä vaikeammaksi sen täsmällinen ilmaisu käy - jos ei ehkä muutoin, niin käyttämiemme sanojen rajallisuuden käydessä ilmi. Mainittakoon että kahdessa viimeksi mainitussa, ja myös viimeiseksi sijoitetuissa esseessä olen saanut myös puettua sanoiksi uudemman tulkintani Martti Siiralan sosiaalipatologiasta. Esimerkiksi sairauden perinnöllisen tekijän huomioiminen ei lopultakaan mullista sijaisena sairastamisen periaatetta yhtä merkittävästi kuin miltä aluksi saattaisi vaikuttaa.

Teemu Jokela

Ihminen elää elämänsä maailman äärellä, sen ilmiöitä ihmetellen. Mutta samalla ihminen on myös jotain muutakin, nimittäin itseänsä ihmettelevä olento. Käsilläolevassa, filosofista antropologiaa edustavassa teoksessa Jokela piirtää esseissään uusia tulkintoja ihmisyydestä, kääntäen monet tavanomaisista käsityksistämme mukkelis makkelis. Nide sisältää seuraavat esseet: Alitajunta ja muita epäkäsitteitä, Autonomisen subjektin illuusio, Ruumis tiedon kohteena, Kauneus estetiikka ja muuta, Sairastamisen sijaisluonne, Syyntakeettomuuden periaate.